

Hlučínské tradice a zvyky v literatuře – Vánoce

Povědam vam po našem o starych Velkych Hoščicach

Josef Ryba

Obec Velké Hoštice 2010.

Úryvek z kapitoly, v níž se autor věnuje tradicím a zvykům na Hlučínsku v období Vánoc.

Str. 128

Něsem vam noviny – betlemskej krajiny

Jutřňa v pět hodžin rano v hoščickym kostele. Stolice plne, gaňky začpane ludžoma. Zpěvačky na pavlaču ani se hnuč němožu, telej chlopuv tam je. Pan farař už zvěstoval z kazatelnice: „Ve chlevě blizko Betlema se narodžil naš spasitel. V plenkach zavinuty leži v jeslach“. Co na to pastyře, od andželuv poučení, pravěli, to nam zazpiva Max Hartmann, co andžele, to slyšimy od Berty: „Transeamus usque Betlehem et videamus hoc verbum, quod factum est“. A Berta Peterkova: „Gloria, gloria in excelsis Deo“. A dalej služil pan farař mšu svatu a lude zpivali přesničky vanočne a pobožnošč vřela ve zpěvu a v modlitbach jak nihda v roku. Dluhe, dluhe řady ku svatemu přijimaňu. Ruky byly složene, oči zavrene, ale huby běžely a zněly přesničky ku spasitelu. Džeči tež zpivali, že se brzo bradu vymknuli. Šumně to je věřič v Pana Boha a chvalič jeho lasku. Po jutřnej zostalo ešče moc ludža v kostele, džekovali za sv. přijimani a potym stali před Betlemem na oltařu čtrnact svatych. U jesel s Ježišem klečely figury panenky Marie, sv. Josefa pastyřuv. V zadku byly tež domy, to všecko postavil pořadně kostelnik Francek Machon. Pan farař klečel ve svojej stolici a říkal svůj breviář. Un se ani nevračil po jutřnej do fary, bo už bylo brzo sedym hožin, hdy už začínalo rane, sv. mša s kazanim.

A už byl zasej čas na „velke“. Kostel nabity. Byli tu lude tež, co už byli na jutřnej a na ranym. Na pavlaču ku zpěvakum ešče muzika.

Zpěv ku temu lačinsky a kazani pan farař tež měl. A už v půl druhej po poledňu byly lačinske něšpory. Pan farař zpival tež moc, u „Alma Mater“ zpival do vrchu vysoko už ku „f“ a něbyl ani trošku chraptavy. Jako synek sem ho už obdživoval. Tři razy kazal a obědval džeprem v poledňo, to bylo prvši raz, že dostal do co huby, bo přede mšum knězi nic nějedli.

A co lude na vanoce? Do hospody? Ni, ta byla zavřena ten vysoký svatek. To se nihdži něchodžilo, tež ni na bešedy. Lude zostali doma, bo vanoce su tež svatek rodžiny. Možno, že přišel stařiček ze stařenkum a isto ešče ku velkej dceři její galan. Byla svačina. A džeči hrali se na daroma. Dževuška měla lalkku a jak ju trochu ščiskla, pravěla lalka „mama“ ku radošči tej malej mačičky. Synek dostal male auto. To němělo baterku, un ho mušel najprve natahnuč s klučem jak hodžiny na ščeně.

Natahnute to jelo dva tři razy kolem stola, potym mušel mladý šofer znova natahnuč. Zpivaly se koledy a co lude ešče ze školy uměli, či starši německy z prajzскеj školy, baj „Stille Nacht“ a „O du fröhe“ či mladši kostelne baj „Narodžil se Kristus Pan nam, nam narodidžil se.“

Na druhy vanoční džeň, svatek mučenika svateho Ščepana bylo kazani německea po poledňu byly moravske něšpory. Ten pořadek plačil tež pro velikonoce a pro Svaty Duch. To tak bylo za praiskych časuv a po roku 1920 v ČSR německea kazani zostalo. Lude rozumněli obojo a pani faraře beztak tež. Oni pochadzali všecy z Hlučinska.